

DOMOVI JNA U NOVIM USLOVIMA

Odmah po oslobođenju osnovani su domovi i klubovi Armije. Njihov osnovni zadatak bio je podizanje obrazovnog i kulturnog nivoa starešina i vojnika. U prvoj Instrukciji o organizaciji i radu domova i klubova rečeno je da su njihovi zadaci:¹ organizacija i rad na opštem i vojno-političkom obrazovanju svog rukovodećeg i vojničkog kadra u našoj armiji, organizacija i rad na suzbijanju nepismenosti u vojsci, organizacija i rad na polju fiskulture i korisne upotrebe slobodnog vremena kroz sport i zabavu, organizacija umetničke delatnosti i podizanje opšte kulturno-umetničkog nivoa starešina i boraca, organizacija prikupljanja i sređivanja istorijske građe iz oslobodilačke borbe, te njeno čuvanje i korišćenje, i organizacija opšteg društvenog života pripadnika Armija.

Moramo reći da su svi ti zadaci bili opravdani, jer su u to vreme postojali brojni obrazovni i kulturni problemi nasleđeni iz prošlosti. Nepismenost među vojnicima bila je velika. Tako je u nekim jedinicama ona iznosila i do 50% ukupnog brojnog stanja vojnika. A ni opšte obrazovanje starešina nije bilo zadovoljavajuće, jer je velik broj starešina bio bez srednjoškolske spreme.

Ovakvo stanje zahtevalo je stalnu i upornu borbu svih vaspitnih faktora za prevazilaženje nasleđene kulturne zaostalosti. Ta borba bila je, u stvari, sastavni deo one borbe što se u to vreme vodila na svim poljima za izgradnju savremene armije. Zato je vojno i partijsko rukovodstvo Armije uložilo ogromne napore da se vojnicima, a pre svega starešinama, u što kraćem roku pruže osnovna opšta znanja na kojima će moći samostalnim radom da uzdižu svoj obrazovni i kulturni nivo. Po sadržini to je bila humana borba za čoveka, za njegov moralni i radni lik i nove poglede na život i zadatake.

Celokupni taj vaspitno-obrazovni i kulturno-umetnički rad temeljio se na kulturnoj politici KPJ i zadacima Armije. On je osim pružanja stvarnih znanja, delovao vaspitno i na svest vojnika i starešina, podsticao na razmišljanje, budio osećanja, razvijao ljubav za knjigu i učenje, unosio kolektivni duh i pokretao na akciju.

¹ Arhiv Političke uprave, broj evidencije 6, od 1945. god.

Na toj osnovi su delovali i razvijali aktivnost i novoosnovani domovi i klubovi, kao kulturni i obrazovni centri jedinica. I pored velikih kadrovskih i materijalnih teškoća s kojima su se borili na početku svog rada, oni su uspešno rešavali svoje zadatke.

U dosadašnjem razvitku domovi su prošli nekoliko etapa. Tražilo se uvek nešto bolje. Nekad se u tom uspelo više, a nekad manje.

Već skoro jednu i po deceniju odvija se dosta intenzivan proces preobražaja domova u skladu sa društvenim promenama i potrebama odbrane zemlje. On je praćen sve većim željama članstva za učešćem u upravljanju i još većem povezivanju delatnosti domova sa aktivnošću vojničkih i pitomačkih klubova i drugih vanarmijskih kulturnih i obrazovnih ustanova. Vredni pažnje naponi u tom pravcu učinjeni su naročito od 1960. godine. Domovi su umnogome počeli da prevazilaze neke svoje ograničenosti, kao što su protivurečnost između namene i načina rukovođenja i upravljanja, kao i izvesnu zatvorenost. Postali su bliži članstvu i otvoreniji za pitomce, vojnike i ostale građane.

Imajući u vidu sve uspone i povremene stagnacije i male padove u razvitku domova, sa ukupnim bilansom njihovog dosadašnjeg rada uglavnom možemo biti zadovoljni. Oni su preko srednjoškolskih tečajeva i kurseva opšteg obrazovanja obezbedili osnovno obrazovanje svih starešina, a preko predavanja, ciklusa tema, kurseva i seminara doprineli su podizanje vojno-stručnih, ideološko-političkih i drugih znanja starešina.

Zbog takve raznovrsne delatnosti mnogi domovi su postali omiljena stecišta vojnih lica i građana. Oni su vrlo zapažene, a u mnogim manjim mestima i najznačajnije kulturne ustanove. No, pored svih tih uspeha u njihovom radu je bilo i slabosti. Po našem mišljenju, najveća slabost sastoji se u tome što domovima do sada nisu u dovoljnoj meri upravljali oni kojima su zvanično bili i namenjeni i radi kojih su i osnovani — tj. članovi doma. Iz te osnovne slabosti nužno su proistekle i sve ostale, kao što su zatvorenost i sužavanje delatnosti, uglavnom samo za starešine. Ljudstvo zaposleno u domovima nije bilo materijalno stimulirano za razvijanje šire delatnosti na zadovoljavanju kulturnih i obrazovnih potreba svih pripadnika oružanih snaga i društvenih potreba van oružanih snaga. Postignutim rezultatima u prevazilaženju osnovne protivurečnosti između društvenog karaktera, uloge i zadatka, s jedne, i načina rukovođenja i upravljanja domovima, s druge strane, stvoreni su osnovni preduslovi za njihov dalji razvitak u novim uslovima u skladu sa našim društvenim razvitkom i koncepcijom opštenarodne odbrane.

DOMOVI U NOVIM USLOVIMA

Sve to govori o stalnim naporima i nastojanjima da se organizacija i rad domova prilagode stalno rastućim potrebama i izmenjenim uslovima. Imajući to u vidu prirodno je što se i od najnovije reorganizacije očekuju dalji podsticaji za unapređivanje celokupne delatnosti doma. Uvažavajući našu samoupravnu socijalisti-

čku stvarnost, kao i mesto i ulogu oružanih snaga u skladu sa koncepcijom opštenarodne odbrane, znatno su izmenjeni položaj, uloga i zadaci domova. U svemu tome je najznačajnije, što će, prema novom Pravilniku² domova JNA, kao vojne ustanove, oni obavljati kulturno-umetničke, obrazovne i sportske delatnosti i zadatke za potrebe svih oružanih snaga, a ne samo za potrebe JNA. Prema tome, za njihov dalji razvitak od bitne važnosti je da što pre i u mnogo većoj meri nego do sada, postanu istinski kulturni centri celokupnog sastava oružanih snaga, starešina i vojnika. Oni ubuduće, u skladu sa koncepcijom opštenarodne odbrane, moraju biti još otvorenije kulturne ustanove i za ostale građane. Stoga je u sadašnjim uslovima neophodna stalna i još tešnija saradnja domova sa odgovarajućim vojnim i vanaarmijskim kulturnim i obrazovnim ustanovama, radnim i društveno-političkim organizacijama, kao i međusobna saradnja domova.

Polazeći od svega toga, znatno su proširena prava i nadležnosti domskih organa upravljanja — skupština i saveta domova. Uvođenje institucije konkursa za izbor vojnih i građanskih lica za rad u domovima takođe predstavlja novi kvalitet u odnosu na dosadašnju praksu. Dosledna primena konkursa omogućiće da se za rad u domovima izaberu lica sa odgovarajućom školskom spremom i radnom praksom, poznavanjem jezika naroda i narodnosti mesta u kojima se domovi nalaze i dr., što će sa svoje strane znatno doprineti još kvalitetnijem radu domova u obavljanju osnovnih delatnosti.

Boljem radu domova doprineće i prelazak na poslovanje po kvotnom načinu finansiranja. Iako po suštini budžetski, kvotni način finansiranja omogućuje uspostavljanje daleko čistijih odnosa između komandi jedinica, kao nosioca budžetskih sredstava za kulturne i obrazovne potrebe starešina i vojnika, s jedne, i domova, kao kulturnih ustanova osnovanih sa osnovnom namenom da zadovolje te potrebe, s druge strane. Mogućnost osnivanja ogranaka domova predstavlja značajnu novinu u smislu njihovog još ekonomičnijeg i racionalnijeg poslovanja. Očigledno je da će se stvoriti bolji uslovi za širu društvenu funkciju i angažovanost domova.

DELATNOST I ZADACI

Posle višegodišnjeg iskustva prihvaćeno je stanovište da su domovi, pre svega, kulturne vojne ustanove. Zbog toga se po svojoj važnosti i obliku zadataka na prvom mestu ističe njihova kulturno-umetnička delatnost.

U oružanim snagama preduzimaju se mnoge mere i čine stalni naponi da se stvore neophodni uslovi starešinama i vojnicima za slobodno umetničko izražavanje i korišćenje umetničkih ostvarenja iz svih grana umetnosti. Svestrano obrazovni ljudi mogu dati i znatno veći doprinos napretku i odbrani svoje otadžbine. Stoga smo u pogledu kulturnih delatnosti u oružanim snagama pre svega zain-

² Službeni vojni list", br. 1/70.

teresosvani za razvijanje interesovanja starešina i vojnika, u sticanju šire kulture i osnovnih znanja o književnosti, pozorištu, slikarstvu, vajarstvu, arhitekturi, muzici i filmu. Ovo tim pre što je starešinama takvo znanje neophodno da bi vaspitavali potčinjene (starešine i vojnike), a i radi zadovoljavanja ličnih kulturno-umetničkih potreba (korišćenja i stvaranja umetničkih vrednosti).

Vojnicima je, takođe, sve to potrebno za svestrano socijalističko vaspitanje, u kojem estetsko-umetničko vaspitanje zauzima istaknuto mesto.

Prema tome zainteresovani smo da pripadnici oružanih snaga što više čitaju književna dela, posećuju galerije, izložbe i muzeje, slušaju koncerte i gledaju pozorišne i filmske predstave, i da se, prema ličnom afinitetu bave nekom od tih umetnosti.

Sem toga, u svim garnizonima, uz zajedničke napore svih društvenih faktora, treba koristiti sve mogućnosti raznovrsnih zajedničkih kulturno-umetničkih aktivnosti pripadnika oružanih snaga i naroda. Takve aktivnosti obezbeđuju još bolje zblizavanje, upoznavanje i poverenje naroda i vojske i deluju na humanizaciju međusobnih odnosa, učvršćuju u čoveku osećanje njegove društvene vrednosti kao subjekta, stvaraoca i branioca. One su veoma pogodno sredstvo za prihvatanje i usvajanje koncepcije opštenarodne odbrane zemlje. Kulturne delatnosti doprinose razvijanju kolektivnog duha i osećanja odgovornosti. Zabava i razonoda stvaraju vedar duh i optimističko raspoloženje. Stoga su kulturne delatnosti neophodne u miru i ratu. To potvrđuju i naša iskustva iz narodnooslobodilačkog rata i posleratnog razvitka.

U razvijanju takvih kulturnih delatnosti u oružanim snagama značajnu ulogu imaju upravo domovi JNA u saradnji sa pitomačkim i vojničkim klubovima, vojnim bibliotekama, vojnim muzikama i drugim vojnim ustanovama koje se bave tim delatnostima u bilo kom obimu. Sasvim je razumljivo što su domovi, pre svega, kulturne ustanove i što su kulturne delatnosti njihov prvi i najvažniji zadatak. Činjenica da se domovi bave i delatnostima iz oblasti obrazovanja i fizičke kulture, suštinski ne može izmeniti takav njihov karakter, tj. da su prvenstveno kulturne ustanove. Zbog toga su iz njihove delatnosti isključeni ugostiteljski poslovi i stavljeni u nadležnost društvenog ugostiteljstva (vojnog i građanskog). Pored toga treba istaći i činjenicu da je u dosadašnjoj praksi bilo pojava da su neki domovi zapostavljali svoje osnovne zadatke, tj. kulturnu i obrazovnu misiju u korist ugostiteljske, koja nije trebalo da ih toliko angažuje. Odvajanjem kulturnih od ugostiteljskih delatnosti obezbedićemo da nam se domovi bave samo kulturnom i obrazovnom, a ugostiteljske radne organizacije ugostiteljskom delatnošću. No, između njih će biti nužna stalna saradnja na osnovu planiranih delatnosti i zadataka.

Domovi u svom daljem radu moraju, koristeći pozitivna iskustva i saznanja, otkloniti dosadašnje slabosti u pogledu razvijanja kulturnih, obrazovnih i fiskulturnih delatnosti među pitomcima i vojnicima, kao i povezivanju njihovih takvih aktivnosti sa aktivnostima omladine iz mesta. Oni, pored ostalog, treba da pomažu ko-

mande jedinica i uprave škola (vojničke i pitomačke klubove) u planiranju, pripremi i izvođenju svih vidova kulturno-zabavnog života, a posebno smotri slobodnih aktivnosti vojnika i pitomaca, svestrano saraduju sa vojničkim i pitomačkim klubovima, obavestavaju svoje članove o delatnosti i aktivnosti tih klubova. U svemu tome posebnu brigu treba da ispolje za zajednički rad vojničkih i omladinskih amaterskih sekcija, pružajući im odgovarajuću stručnu pomoć u izboru, planiranju, pripremi i izvođenju programa u domskim prostorijama, u kasarnama, školama, selima i preduzećima. To je najbolji put da se za taj rad zainteresuju i starešine.

Sve je to potrebno i zbog toga što u vojsci treba da negujemo i kulturno-umetnički amaterizam pre svega, iz dva osnovna razloga. Prvi je u tome što se, posredno ili neposredno, angažuju vojnici i starešine, van redovnih zadataka, u kulturno-umetničkom, vaspitno-obrazovnom i fiskulturnim aktivnostima, koje su korisne za uspešno sprovođenje tih zadataka i za što svestraniji život uopšte. Drugi, ne manje važan, razlog je u stvaranju potreba i želja u starešina i vojnika za korišćenjem kulturnih vrednosti. Ako amaterske delatnosti u domovima armije, vojničkim i pitomačkim klubovima imaju tretman i položaj integralnog dela kulturnog života, održavaju kulturni i umetnički nivo onda će one stalno vaspitavati i stvarati afinitet u starešina i vojnika za pojedine umetnosti, kao aktivnih učesnika i korisnika. Na taj način se bitno doprinosi rešavanju problema poznavanja i korišćenja profesionalnih kulturnih institucija (pozorišta, biblioteka, galerija, bioskopa i dr.).

Praćenje i upoznavanje kulturnog stvaralaštva i vrednosti preko sredstava masovnih komunikacija (štampe, radija i televizije) značajno je i korisno, ali nije i dovoljno. Umetnički amaterizam u domovima JNA, i u jedinicama može da bude način za otkrivanje talenata, čak i put za ulazak u profesionalce, ali pre svega predstavlja sredstvo za buđenje, razvoj i usmeravanje afiniteta i kulturnih potreba i time značajan uslov za formiranje kompletne kulturne ličnosti starešine i vojnika.

Za razliku od posleratnih godina, danas su kulturne i obrazovne ustanove u svim mestima daleko razvijenije. Stoga je jedan od vrlo važnih zadataka domova da doprinesu da njegovi članovi što potpunije koriste sve društvene i kulturne vrednosti. To znači da domovi doprinose zadovoljavanju kulturnih, obrazovnih i drugih potreba pripadnika oružanih snaga kroz svoju delatnost, ali i delatnošću ostalih vojnih i građanskih kulturnih i obrazovnih ustanova. S druge strane, imajući u vidu da su domovi umnogome otvorene kulturne ustanove, oni će, u skladu sa koncepcijom o opštenarodnoj odbrani, sve više pružati usluge predstavničkim telima, drugim organima društveno-političkih zajednica, radnim i društvenim organizacijama i pojedinima.

OSNIVANJE I ORGANIZACIJA DOMOVA

Osnivanje novih domova (i ogranaka) sadašnji propisi zbog racionalnosti uslovljavaju brojem vojnih starešina i nepostojanjem kulturne ustanove koja je sposobna da preuzme zadatke doma. Pre-

ma tome, ako postoji takva ustanova broj starešina nije presudan i odlučujući za osnivanje doma armije, jer oni mogu svoje kulturne i obrazovne potrebe u njoj zadovoljiti. Takav stav je značajan, jer on omogućuje da se izbegne neracionalno osnivanje i podizanje novih domova, gde nisu društveno opravdani. On, takođe, pruža mogućnost da se ukinu nepotrebni domovi.

Međutim, nepostojanje domova ili ogranaka u nekim garnizonima, obavezuje komande da se jedinicama u tim garnizonima dodeljuju potrebna novčana sredstva, kako bi mogli plaćati kulturne i obrazovane usluge vanarmijskim ustanovama. Uбудuće bismo morali izbeći dosadašnju praksu da tamo gde nema doma nema ni novčanih sredstava za kulturne, obrazovne i druge potrebe starešina. Stoga, raspoloživa novčana sredstva za takve potrebe treba dodeljivati, prema objektivnim kriterijumima, svim komandama jedinica, a ne samo onima gde postoje domovi.

Mogućnost osnivanja ogranaka domova predstavlja značajnu novinu. Poštujući princip ekonomičnosti, ogranci domova se, načelno, mogu osnivati u manjim susednim garnizonima kada matični dom iz većeg garnizona može preuzeti i te obaveze. Osim toga, u gradovima sa velikim garnizonima, matični domovi takođe mogu imati ogranke u istim garnizonima (u udaljenim delovima grada), kako bi svojim članovima pružili potpunije i bolje uslove. Ogranci kao organizacijske jedinice domova, sa stanovišta organizacije, treba da budu daleko racionalniji od samostalnih domova, a u pogledu efikasnosti obavljanja osnovne delatnosti i zadataka u svemu ravni tim domovima. Praksa će i u ovom pogledu, najverovatnije, dati raznovrsna rešenja, pa je potrebno sva pozitivna iskustva u punoj meri koristiti.

Saradnja između više domova i posebno objedinjavanje njihovih materijalno-finansijskih i tehničkih poslova predstavlja neophodnu potrebu jer obezbeđuje savremeniju i ekonomičniju organizaciju i poslovanje.

Posebno je značajno što se celokupna organizacija jednog doma, sistematizacijom radnih mesta i drugim normativnim aktima (pravilnicima, poslovnica i sl.), koji pružaju mogućnosti da se zavisno od obima delatnosti i raspoloživih novčanih sredstava i drugih konkretnih uslova određuju unutrašnja struktura, organizacija, obim i realizacija delatnosti svakog doma.

RUKOVOĐENJE I UPRAVLJANJE DOMOVIMA

I u ovom pogledu došlo je do značajnih promena. Pretpostavljene komande su, uglavnom, zadržale ulogu opšteg rukovođenja domovima. Neke njihove dosadašnje veoma značajne nadležnosti prenete su na organe upravljanja — skupštinu i savet doma. Tako, na primer, pretpostavljena komanda više ne odobrava nego samo daje primedbe i predloge na statut doma, koji donosi savet doma. Sličan je postupak i sa predračunom prihoda i rashoda, završnim računom doma i sl.

Smanjenjem izvesnih funkcija pretpostavljenih komandi povećana je lična odgovornost načelnika domova kao neposrednih ru-

kovodilaca ustanova. Oni su u radu samostalni i za rad lično odgovorni skupštini, savetu doma i pretpostavljenoj komandi za zakonitost rada.

Bitne izmene su nastale u pogledu mesta i uloge organa upravljanja. Skupština i savet doma nisu više samo savetodavni organi. To su organi upravljanja sa važnim i dosta širokim ovlašćenjima, dužnostima i pravima.

Za razliku od dosadašnjih skupština članova doma, koje su samo povremeno razmatrale rad domova i davale primedbe na njihova pravila, novi propisi predviđaju da one daju osnovne smernice za delatnost i zadatke domova, odlučuju o uvođenju novih oblika delatnosti, razmatraju izveštaje i ocenjuju njihov rad, određuju svoje predstavnike u savete domova, daju primedbe i predloge na statute i donose odluke o visini članarine.

Isto tako, saveti domova, kao najviši predstavnički organi upravljanja, pored ostalog, vode opštu politiku i donose statute domova, predračune prihode i rashode i završne račune, utvrđuju planove i programe rada i brinu se za njihovu realizaciju, razmatraju i utvrđuju visinu naknade za usluge koje domovi pružaju svojim članovima i drugim korisnicima, razmatraju kadrovsku politiku i radnu disciplinu, predlažu mere radi povećanja produktivnosti rada i racionalnije i ekonomičnije poslovanje, predlažu za nagrađivanje lica na radu u domovima iz dela sredstava koja se za tu svrhu izdvajaju.

Iz ovoga sledi znatno veća odgovornost organa upravljanja, briga oko njihovog konstituisanja i celkupnog angažovanja. Značajno je što domovi sada donose svoje statute koji su po sadržaju nešto širi od dosadašnjih pravila. Međutim, ti statuti još nisu ono što i statuti radnih organizacija u prosveti i kulturi koje posluju po principu sticanja i raspodele dohotka. To je sasvim razumljivo, pošto su domovi tek od 1970. godine počeli da posluju po kvotnom načinu finansiranja. Izvesno je da će delatnost domova, kao i do sada, u mnogome zavisiti od zadataka i pomoći, koje im daje komanda jedinice, i dotacija, koje će dobijati putem kvote za realizaciju tih zadataka. Stoga se ne može govoriti o nekoj realnoj i punoj samostalnosti domova. No, sasvim je sigurno da sve novine u rukovođenju i upravljanju domovima predstavljaju veliki korak napred u odnosu na dosadašnju praksu, čime se stvaraju uslovi da se domovi razvijaju kao samostalne organizacije koje posluju na principu sticanja i raspodele dohotka.

POSLOVANJE PO KVOTNOM NAČINU FINANSIRANJA

Poslovanje domova po kvotnom načinu finansiranja pokazaće nam jasno kolika se društvena sredstva, namenjena za kulturne i obrazovne potrebe pripadnika oružanih snaga, troše i u koje svrhe. Dosadašnja politika i praksa je, uglavnom, bila takva da smo domovima pokrivali rashode nad приходima bez dovoljno mogućnosti za analize kako su svi ti rashodi nastali i koliko su društveno opravdani. Drugim rečima, nije se uvek i precizno znalo šta smo sve do-

bili za sredstva data domovima. U takvom načinu finansiranja bilo je nemalo domova koji su jedva pokrivali samo lične i materijalne rashode, dok su za funkcionalne rashode na osnovne delatnosti izdvajali sasvim malo sredstava. Kada su se ti domovi našli u besperspektivnoj situaciji, okrenuli su se od kulturnih i obrazovnih ugostiteljskim delatnostima. Na toj osnovi su nastala i mnoga pogrešna shvatanja o mestu i ulozi domova JNA.

S druge strane, pojedine komande nisu bile u mogućnosti da više učine u pravcu utvrđivanja društvene opravdanosti postojanja takvih domova, koji troše znatna sredstva na svoje izdržavanje a ne na namenske delatnosti.

Kvotni način finansiranja pokrenuće komande i organe rukovođenja i upravljanja domova da se prevaziđu takvi i slični nedostaci. On će pokazati društvenu vrednost i opravdanost svakog doma i pripremiti njihov prelazak na poslovanje po dohotku. Sasvim smo uvereni da nije društveno opravdano održavati svaki dom po bilo koju cenu, već samo one koji mogu uspešno da obavljaju svoju osnovnu delatnost i zadatke. Garnizonima koji bi ostali bez svojih domova treba odvajati sredstva namenjena za kulturne i obrazovne potrebe. Na taj način će se vojne i vanarmijske kulturne ustanove dovesti u razvoprašan položaj, tj. u situaciju da se pružanjem kvalitetnih usluga bore za sredstva. Time bi se prevazišla dosadašnja praksa da se prvo daju sredstva, bez obzira šta će se kasnije za njih dobiti.

Smatramo da nisu na mestu prigovori da se novim načinom poslovanja komercijalizuju dosadašnje domske usluge koje su oni obavljali navodno „besplatno” za jedinice i svoje članove. Ničeg tu „besplatnog” nije bilo, jer su domovi dobijali značajna sredstva, koja su trošili bez čvrstih obaveza. No, sasvim je sigurno da ćemo u kvotnom načinu poslovanja za ista sredstva dobiti više i kvalitetnih domskih usluga nego što smo ih imali do sada, jer se u njemu, bar donekle, prevazilazi dosadašnja materijalna nezainteresovanost zaposlenih u domovima za bolji rad.

Raznovrsnost i složenost delatnosti i zadataka, koji u sadašnjim uslovima stoje pred domovima u zadovoljavanju kulturno-umetničkih, obrazovnih i drugih potreba pripadnika oružanih snaga, nameću obavezu nadležnim komandama i starešinama jedinica i ustanova oružanih snaga da poznaju tu problematiku i da stalno i blagovremeno preduzimaju odgovarajuće mere radi osposobljavanja domova za još kvalitetnije obavljanje svojih osnovnih delatnosti i zadataka.

Novine u delatnosti, osnivanju, organizaciji, rukovođenju i upravljanju, kao i u materijalnom poslovanju, pružaju mogućnosti da se domovi JNA u kadrovskom i materijalnom i drugom pogledu prilagođavaju konkretnim potrebama pojedinih garnizona i materijalnim mogućnostima oružanih snaga. Naravno, sve to u skladu sa našim samoupravnim socijalističkim društvenim razvitkom i koncepcijom opštenarodne odbrane.

Potpukovnik
Bogdan KNEŽEVIC